

Høvuðstrupulleikin hjá fiskivinnuni:

Alt ov nógv skip í flot anum

— sum troyta botnfiskastovnarnar á landgrunninum

— Talið á skipum, sum troytir botnfiskin á landgrunninum er umleið 40% ov stórt.

Skulu vit hava nakran møguleika fyri at koma burtur úr trupulleikanum í fiskivinnuni so mugu vit minka um hetta talið á skipum.

Kjartan Hoydal, nýggi fiskivinnustjórnin, sigur í samrøðu við Sosialin, at ein møguleiki er at lata teir stóru trolararnar partrola eftir svartkjafti part av árinum. Men til tess er so neyðugt við at útbýggja svartkjaftaframleiðsluna á landi.

Landsstýrið hevur avgjørt at seta á stovn serstaka fiskivinnuumsiting, sum skal verða undir leiðslu av einum fiskivinnustjóra.

Beint fyri jól avgjörð landsstýrið at seta Kjartan Hoydal, fiskifrøðing, í nýggja starvið sum fiskivinnustjóri.

Vit hava tosað við nýggja fiskivinnustjóran, sum helst tekur við starvinum tann 1. februar.

Stórt arbeiðsøki

Arbeiðsøkið hjá fiskivinnustjóranum verður rættiliga umfangandi. Tað fer at fevan um nærum alt, ið hevur við fiskivinnu at gera — bæði á sjógvi og á landi. Hann skal m.a. umsita avtalur um sinamillum fiskiveiði, fiskiveiðina undir Føroyum, fiskiandin á landi o.s.fr.

Men er tørvur á eini slíkari fiskivinnuumsiting. Kjartan Hoydal sigur:

— Ti ivist eg ikki í. Hon átti at verið komin fyrr. Vit hava nógvast stovnar, sum fáast við fiskivinnu. Her er so heilt vist tørvur á samskipan.

Løgin kritikkur!

Nakað av kritikki hevur verið í bløðunum um ætlaðu fiskivinnuumsitingina. Vist hevur verið á, at hon fer at líkjast teirri norsku, og at tað er óhepp.

Til hetta sigur Kjartan Hoydal, at hann dugir ikki rættiliga at skilja slíkan kritikk, tí í Noregi kann fiskivinnustjórnin ikki gera eitt nú avtalur um sinamillum fiskiveiði einsa-

mallur. Sumt fær hann heimild til at gera sjálvur og slíka heimild fær hann frá ráðharranum, sum so aftur hevur fingið heimild frá stórtinginum. Tann politiska ábyrgdin kemur í síðsta enda at liggja hjá teimum politisku myndugleikum. Men onkur skal jú fyrireika málini — og hetta arbeiði skal m.a. fiskivinnuumsitingin taka sær av, leggur Kjartan Hoydal aftrat.

Lurtað meira!

Vit spurdu Kjartan Hoydal, sum nú í nógv ár hevur skrivað tilmæli til landsstýrið um støðuna hjá fiskastovnunum, um tað fer at verða lurtað meira eftir tilmælum frá fiskifrøðingum, nú høgra hond hjá fiskimálaráðharranum verður ein fiskifrøðingur.

Til tað sigur hann, at hetta kann sjálvandi verða ein fyrimunur. At fiskivinnustjórnin soleiðis skilur málið, ið fiskifrøðingar brúka, hevur sjálv-sagt nógv at siga.

Kjartan Hoydal heldur, at tað kann hava verið tørfert hjá politisku myndugleikum at skilja tað málið, sum eitt nú fiskifrøðingar tosa. Uppgávan hjá fiskivinnuumsitingini verður so at skipa fyri eini betri víðgerð av eitt nú tølum og tilmælum frá fiskifrøðingum o.o.

Størsti trupulleikin — ov nógv skip!

Eitt av teimum málum, sum fiskifrøðingar hava vist á ferð eftir ferð seinastu árin, er stovns-

røktin á landgrunninum. Teir hava sagt og siga framvegis, at royndin eftir botnfiski er ov stór. Hvat hevur Kjartan Hoydal at siga um henda spurningin. Hann sigur:

— Eg meti, at størsti trupulleikin hjá fiskivinnuni í dag er tað stóra talið av skipum, sum fiskar á landgrunninum.

Met ingar vísa, at flotin, sum fiskar eftir botnfiski, er kanska 40% ov stórur. Um støðuna hjá fiskiflotanum í lotuni sigur Kjartan Hoydal, at veiðan hevur ikki gingið so væl seinna helvt av 1985, men harafturimóti hava prisirnir verið góðir, so teir hava í veruleikanum forðað fyri, at vit finga nakað skráð.

— Eg tori illa at hugsa mær ta løtu, tá vit fáa eitt prissfall aftrat minkandi veiði. Sum tað sær út nú er litil møguleiki fyri, at 1986 verður betri fiskiár enn 1985, og tí tolir fiskiflotin ikki eitt prissfall.

Frá botnfiski til svartkjaft

Uppá fyrispurning hvat hann heldur kann gerast fyri at loysa trupulleikarnar hjá fiskivinnuni, sigur Kjartan Hoydal, at okkurt má gerast, soleiðis at vit fáa eina rætta flotastødd á landgrunninum. Her er so spurningurin, um tað ikki ber til at vísa ein part av skipunum til aðrar leiðir og aðrar stovnar.

Kjartan Hoydal heldur, at ein partur av trolarflotanum, tey stóru skipini, kundi lagt um til at partrola eftir svartkjafti og avreiða hann til virki á landi. Men sum stóran er í dag eiga vit ikki nógv stóra móttøkuorku á landi. Tískil er neyðugt at byggja út víðgerðina av svartkjafti á landi, áðrenn skip kunnu leggja um til svartkjaft.

Fleiri svartkjafta-virki

Hvat víðvirkur útbýgging av svartkjaftaframleiðslu á landi, so heldur Kjartan Hoydal, at rætta leiðin er helst at byggja nýggj

virki heldur enn at gera verandi flakavirki út til at víðgera svartkjaft. Hann heldur, at hesi virki eiga at koma nú, og leggur aftrat, at tað hevði verið ein góð loysn, um ein partur av botnfiskaflotanum i hvussu so er ein part av árinum hevði kunnað lagt um til at fiska svartkjaft. Tað hevði beinanvegin minkað um trýstið á botnfiskastovnarnar.

Kongafiskur vestanfyri

Tað er so eisini ein annar møguleiki fyri at minka um trýstið á landgrunninum. Kjartan Hoydal vísir á, at vestan fyri Føroyar er ein kongafiskastovnur, sum teir stúr bátarnir kunnu fiska av.

Hann heldur tó, at her mugu fleiri kanningar til og vísir við hesum á, at Fiskirannsóknarstovan í komandi ári fer at leggja stóra herðslu á júst at kanna henda stovnin og tær leiðir hann er á.

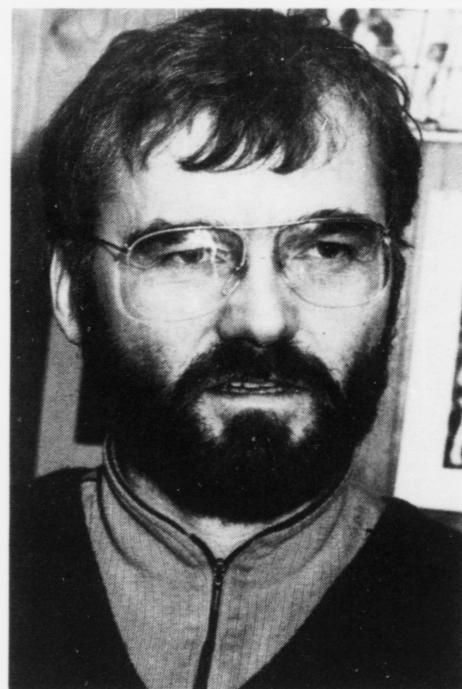
Um røddi stovnur gongur tvørtur um Atlantshavið heilt til Amerika og er hann litið troyttur. Russar hava fiskað nakað av honum.

Sølupolitikkurin hevur ikki fylgt við

Ein partur av útbýggingini av botnfiskaflotanum seinastu árin hevur verið grundaður á veiði eftir upsa, kongafiski, blálongu og liknandi fiskasløgum. Vit spurdu Kjartan Hoydal um henda útbýgging hevur verið skilaleys, ella um hon hevur givið nakað til samfelagið.

— Hon hevur sjálvandi givið nakað til samfelagið. Gongdin hevur jú verið tann, at tað vit hava mist á fjarleiðum, hava vit so viljað fingið aftur her heima hjá okkum sjálvum. Skal eg sjálvur meta, so haldi eg, at skeivleikin í hesum liggur fyri stóran part í, at solupolitikkurin hevur ikki fylgt við hesi umlegging av flot anum.

— Eg dugi ikki at siggja, at tað kann vera rimiligt — við tí góðu

Kjartan Hoydal, nýsetti fiskivinnustjórnin

veiði, sum hevur verið eftir upsa í 1983 og 84 — at tað ikki skal hava loyst seg hjá skipunum at fiska tann fiskin. Skal tað loysa seg hjá hesum skipunum at fiska onnur fiskasløg enn bert tosk og hýsu, so má søliðið í gongd av álvara.

Meira fyrsta floks fisk!

Hevur søliðið verið eftirbátur?

— Ein sær, hvussu stóran er. Tað kann ikki vera rimiligt við slíkum veiðinøgðum, tá ein skal gjalda so stóran prisstudning til fiskin. Tað ber ikki til.

— Hvat er at gera, tá søliðið svarar, at meira fæst ikki fyri fiskin?

— So má ein fáa meira fyrsta floks fisk. Tað hevur verið nógv tosað um, at føroyingar skulu bert leggja seg eftir reinum og góðum dygdarfiski. Hetta er helst rætt, um vit hugsa um tosk og hýsu. Men tað er ikki vist tað er rætt, tá vit tosa umh ini fiskasløgin.

I hvussu so er sær tað út til, at ein kann ikki sjálvt við bestu víðgerð koma upp á nakað sum likist tí, sum kann fáa hesa veiðina at bera seg.

Betri pris!

— Okkara solufólk vilja helst svara, at vit eru ikki verri at selja enn aðrir!

— Tað er rætt, og tú finnur teir somu trupulleikarnar í Noregi í Íslandi. Solumynstrið, ið vit hava lagt okkum eftir,

hevur vist seg at virka væl fyri tosk og hýsu, men ikki fyri hini fiskasløgin. Hetta er tí nakað ein má gera okkurt við. Har hjálpir so eingin stýring av fiskiskapinum.

— Kundi tú hugsað tær eitt meira vælvirkandi søliði?

— Tað er eingin loyna, at eitt nú sølan av alifiski í Noregi, har ein hevur brúkt meira fleksibul søliði, hevur vist seg at rigga betur enn tær stóru eindirnar.

Kjartan Hoydal leggur aftrat, at tá eingin vón er sjálvt við bestu stovnsrøkt at fáa eina rimiliga fíggarliga úrtøku til skip og manning, so má tað vera prisurin, vit mugu betra.

Framtíðin!

— Samanumtikið, er tú dapurt- ella bjartskygdur, tá tað snýr seg um framtíðina hjá okkara fiskivinnu?

— Um vit lata vera við at gera sama feil aftur við at »forbyggja« okkum, so liggja nógvir møguleikar fyri framman. Trupulleikarnir koma, tá tað eru ov nógv, sum skulu býta køkuna — tá koma tey stóru krøvini um studning. Idealið má vera ein vinna, sum hvílir í sær sjálvari, at tú ikki hevur fleiri fólk til at veiða enn tað, sum skal til o.s.fr.

Nýggj fiskiskip!

— Hvat heldur tú um fyra ára ætlanina um at byggja 15-20 nýggj fiskiskip?